

ILDSTØTTEN

eller

ISRAEL I TRÆLDOM.

Af Pastor I. M. Ingraham.

Disse Halvilde solgte igen den unge Fyrst Josef — saaledes hed han — til en Embedsmand i Kongens Palads, Potipharis, Hovedsmand over Garden — en af hans Efterkommere saa de forleden ved Revuen, nemlig Kommandøren over Rytteriet, Potiphar-Meses. Den nævnte Potipharis blev Ven med den unge Syrer og gav ham en Ærespost i sit Hus. Fra denne blev han dog nogen Tid efter fjernet paa en ugrundet Mistanke om, at han havde søgt sin Herskerindes Kærlighed, og han kastede i Fængsel. Det hændte sig imidlertid snart derefter, at Kongen, som var den berømte Faraos Opophis, drømte en Drøm, som ingen af hans Sandsigere og Drømmetydere kunde forklare tilfredsstillende, og som derfor i høj Grad angstede hans Sind. Herved kom en Embedsmand, der tidligere havde været i Fængsel med Josef, til at tænke paa, at denne havde udtalt en af hans Drømme saaledes, som det ogsaa senere var slaaet til i Virkeligheden, og han meddelte Kongen dette. Der blev nu sendt Bud efter Josef, og denne fortolkede Drømmen som en Profeti om, at der først skulde komme syv overordentlig frugtbare og derpaa syv aldeles ufrugtbare Aar i Ægypten. Og da Hebræeren raadede Kongen til at ansætte en Embedsmand, der kunde indsamle Korn i de frugtbare Aar og opbevare det i Magasiner, til Hungersnøden kom, saa udnævnte Apophis ham til denne ansvarsfulde Stilling. Han tog fra sin egen Haand en Seglring, som han satte paa Josefs Finger, og efter at den lykkelige var bleven klædt i kostbare Klæder, hængte Kongen en Kæde om hans Hals, gav ham en af sine kongelige Vogne og gjorde ham til den øverste i Kongeriget efter sig selv.

„Og disse,” sagde jeg pegende paa en Gruppe af hebraiske Arbejdere, der sad ikke ret langt borte og fortædede deres Middagsmand i Skikkelse af groft Brød og Løg — „og disse er hans Slægt!”

„Ja, Sesostris! Men hør nu videre. Denne Josef styrede Regeringen i Ægypten i over tresindstyve Aar holdende Rigets indre Anliggender i Orden, medens Apophis tumlede sig i Krige. Men endnu da Josef var en ung Mand, blev hans Fader og Brødre drevne til Ægypten ved de syv Aars Hungersnød, som fulgte efter de syv Aars Overflod.”

„Saa var altsaa,” afbrød jeg ham, „Faraos Drøm blevet rigtigt udlagt af Josef?”

„Han havde fortolket den saa nøjagtigt i alle Enkeltheder, som var han en Gud, der kunde læse i Fremtiden lige saa godt som i Fortiden. Men, for at komme tilbage til min Fortælling, han genkendte øjeblikkelig Faderen og Brødrene, da de kom.”

„Gjorde han Brug af sin Magt og straffede Brødrene for deres Grusomhed imod ham?”

„Tværtimod, han tilgav dem. Først genkendte de ikke deres Brødre, den beskedne Hyrde, i den magtige Fyrste af Ægypten der bar Navnet Hermes-Osiris, som Faraos havde givet ham.”

„Det maa have forarsaget dem en skræk-blandt Forbavselse, da de omsider opdagede, i hvis Nærhed de befandt sig,” sagde jeg, forstillede mig i min Fantasi denne Genkendelsesscene.

„Det har visselig været et interessant og gribeende Møde,” sagde Remeses. „I Stedet for at hævne sig paa dem for deres Grusomhed, gav han dem en Fest i sit Palads og anmodede senere Faraos Fader og Brødre maatte bo i Landet. Det var i denne Del af Ægypten, at den syriske Patriark bosatte sig. Dette Tempel er bygget paa selve den Grund, hvor hans Bolig laa, og herfra strakte sig til alle Sider de rigge og frugtbare Sletter, som han, hans Sønner og deres Efterkommere ejede. Her byggede de Byer, af hvilke de fleste blev ødelagte af det følgende Dynasti tilligemed alle Mindesmærker om Josefs Magt; og her boede de i halvfjers Aar i Fred og Velvære, voksende i Antal, Rigdom og Oplysning, medens deres dygtigste Mænd beklædte høje Embeder i Staten og hele deres Race nød Anseelse og Tillid, ikke alene hos alle Kongerne men hos alle Ægypterne.”

Men, kære Moder, det er paa Tide, at jeg slutter dette Brev. Til du atter hører fra mig, vær forsikret om min sønlige Hengivenhed.

Din Sesostris.

Syvende Brev.

Amenses Palads.

Min kære, elskede Moder!

Mit sidste Brev sluttede midt i den historiske Beretning, som Prins Remeses meddelte mig om Hebræerne, og til hvilken jeg lyttede, medens vi skred frem og tilbage paa Terrassen. Jeg skal nu i dette Brev give Fortsættelsen eller rettere Slutningen af Fortællingen, da jeg føler mig overbevist om, at den vil interessere dig lige saa meget, som den har interessert mig.

Da Bestyreren af Dronningens Magasiner havde været hos Remeses, genoptog denne sin Beretning:

„Fyrst Josef fik, som jeg alt har fortalt, den

bedste Del af Ægypten, denne smukke og frugtbare Slette, til sin Ejendom for sig selv og sin Slægt. Her boede de, da den gamle Jakob døde efter sytten Aars Ophold i Ægypten, og den hebraiske Førsteminister holdt sin Faders Begravelse med en Pragt som en Konges. Den siges endog at have været mere storslaet end Osirtasen den Førstes, om hvilken vore Digtere har sunget. Da Faraos Yndling ønskede sin Fader begravet i Palestina, overlod Kongen ham en mægtig Armé, der ledsagede den døde, saa at Erindringen om denne Lægebegængelse endnu lever i de Lande, som den gik igennem. Josef vendte derpaa tilbage til Ægypten og herskede i en og tres Aar, til baade han og Apophis var bøjede af Aarene. Omsider døde han og blev balsameret, hvorefter hans Lig bisattes i den anden Pyramide, som De kan se der, lidt til højre for Memphis. Men han hviler ikke der nu, thi efter Udjælgelsen af det føniciske Dynasti fjernede Hebræerne hemmeligt Liget, og dets Skjulested er kun kendt for dem. Der gaar det Sagn mellem dem, at Benene af denne Fyrste skal oprejses igen, og at han skal gaa med dem til en fjern Egn, paa hin Side Arabien.”

„De haaber altsaa en Dag at blive befriede fra deres nuværende Tilstand?” spurgte jeg.

„Det er en Del af deres Tro, og de er født med den, om jeg saa maa sige. Det er dette Haab, antager jeg, der lader dem bære deres nuværende Slaveri med Taalmodighed.”

„Og hvorledes gik det til, ædle Remeses, at de kom i Slaveri i det skønne Land, hvor de engang boede saa fredeligt under deres mægtige Broders Beskyttelse?”

„Svaret paa dette Spørgsmaal, min kære Sesostris,” sagde Prinsen, „vil i Virkeligheden være det samme som Historien om det føniciske Erobrerdynasti Fald efter et Regimente af over to Hundrede Aar med seks Konger. Da Fyrst Josef døde i sit hundrede og tiende Aar, var Apophis, Kongen, ogsaa for svag til at styre det Kongerige, som Hebræerne havde haft Omsorgen for i tres Aar. Uvidende om sit Lands Tilstand og ubekendt for de fleste af sine Undersaatter, gammel og sløv, var han ude af Stand til at føre Regeringens Tøjler. Den steds paapassende Konge i Thebæ, i Øvre-Ægypten, opsatte ikke noget Øjeblik at drage Fordel af disse Omstændigheder og benyttede Lejligheden til at forsøge en Genoprettelse af de indfødte Faraoners Trone i Nedre-Ægypten og udjage Erobrerne. Men den efterfølgende Del af Historien kender De jo, kære Sesostris: hvorledes Faraos Amosis med hans thebæiske Arméer drev dem fra By til By og til sidst langt ind i Arabien, hvor de slog sig ned i Filistrenes Land og efter at have indtaget Salem gjorde denne By til Hovedstaden — saaledes lyder i det mindste Beretningerne.”

„De besad den i nogen Tid,” svarede jeg, „men efter at være drevet ud af den af Elams Konge befæstede de senere Askalon. De er endnu steds et mægtigt Folk under Navn af Filistre, og, hvad der er mærkværdigt, de har næppe bevaret en eneste Skik, der kan udledes fra deres to Hundrede og halvtresaarige Ophold og Herredømme i Ægypten.”

„Det er dog ikke mere mærkeligt end det andet Faktum, at deres Herredømme ikke har efterladt noget Indtryk blandt Ægypterne. Der er ingen af deres Ord i vort Sprog, og ingen af deres Skikke antages af Ægypterne. De holdt simpelt hen Kongeriget militært besat, levede i befæstede Steder og beskattede Folket til Fordel for sig. De faa Mindesmærker, de oprettede, blev omformede eller tilintetgjorte af den sejrige thebæiske Konge og Genopretter af Riget, Amosis, min store Forgænger, eller hans Efterfølger, Amunophis den første. Da disse fremmede var blevet udjagne fra Nedre-Ægypten, forenedes de to Riger Thebæ og Memphis under en Hersker, nemlig Amunophis, „Genopretters” Søn, og det er dette thebæiske Dynasti, som endnu regerer og for Øjeblikket repræsenteres af min Moder, hvis Fader Amunophis døde, da hun var ganske ung. Hun har siden hans Død ført Sceptret under Titel „Faraosernes Datter.” — Men, min kære Fyrste,” afbrød Remeses sig selv med et Smil, „jeg har nok snarere givet Dem mit Dynasti Historie end det jødiske Folks.”

„Jeg hører Beretningen med udelst Interesse, kære Remeses,” svarede jeg, „og jeg forstaa, at de to Historier ganske naturligt maa falde sammen.”

„Ganske rigtigt. Den nye Konge Amosis, — kaldet „Genopretteren” paa den Obelisk i Memphis der bærer hans Navn, og hvorpaa hans Bedrifter er afmalet med stor Omhyggelighed — den nye Konge, siger jeg, vendte efter at have drevet Voldsmændene ud og giftet sig med den føniciske Konges smukke Datter Ephtha, sin Opmærksomhed til den anden Klasse fremmede, der havde taget den frugtbare Del af Ægypten i Besiddelse. Han søgte derfor i egen Person Byen Succoth i Provinzen Goshen, som Hebræerne havde opbygget og forskønnet i de halvfjers Aar, i hvilke de havde levet der under Fyrst Josefs milde Regimente. Byen havde ingen Mure eller anden Befæstning og ikke engang et Tempel, thi Hebræerne af den bedste Klasse tilbød kun en eneste aandelig Guddom.”

„Hvilket, hvis jeg maa tale ligefremt til Dem, kære Fyrste,” sagde jeg, „forekommer mig at være den eneste Religion for et tænkende Væsen.”

„Mener De det?” spurgte Remeses hastigt og tilkastede mig et ivrigt, spørgende Blik. „Da er De sandelig ogsaa forud for Resten af Menne-skeslægten, Sesostris! Den samme Følelse hersker i min egen Barm; men jeg troede, at jeg var den

eneste, der nærede den. En Dag skal vi nærmere diskutere denne Sag. Som en dunkel Erindring fra min Barndom synes jeg undertiden at høre en, der siger: „Du Jordens Søn, der er kun en Gud, usynlig, evig, uskabt, og som ikke vil dele sin Ære med nogen anden; dyrk ham i Aand og Sandhed!”

„Det er mærkværdigt,” sagde jeg, „thi hvad De der udtaler, falder sammen med, hvad der læres i Mysterierne hos Præsterne i Chaldaea, hvis Ypperstepræst Melchisedek var. Jeg har læst deres hellige Bøger i Damaskus.”

„Jeg har aldrig set dem, men den omtalte Røst følger mig overalt. Enhevr Tid er mørk og taaget for os dødelige. Vi bygger vor Tro paa Overleveringen og vort Haab paa Myther. Vi føler os som Ligemænd eller Overordnede overfor de Guddomme, vi tilbøder, og finder ingen Hvile i de Ceremonier, som var Religion foreskriver. Jeg vilde ønske, at jeg havde Kraft til at gennemtrænge den blaa Himmel over os og udfinde Gud og forstaa, hvad Livet er, hvorfra vi kommer, og hvorhen vi gaar.”

„Naar vi først er over Dødens Sø,” svarede jeg, vil alt blive opklaret. Osiris vil i sin store Dommerhal give hver Sjæl Nøglen til Fortiden og Fremtiden.”

„Saaledes siger Præsterne, og vi tror det. Men lad os vende tilbage til Hebræerne. En anden Gang vil vi tale om disse Sager. — Da den nye Konge hørte, at der boede over to Hundrede Tusinde Fremmede her, kaldte han alle de Ældste og Fornemme for sig, og da han havde udsurgt dem og hørt deres Historie og erfaret, at Fyrst Josef, der havde bidraget saa meget til at opretholde og styrke det føniciske Herredømme, var en af deres Slægt, optændtes hans Vrede imod dem. Han saa i dem Venner og Tilhængere af det fordrevne Dynasti, baade fordi de var Blodsvorvante af den store hebraiske Første-Minister, og fordi de stammede fra det samme Land som de udjagne føniciske Konger. Men da han saa, at de aldeles ikke var noget krigersk Folk, og at man altsaa ikke behøvede at frygte dem, besluttede han, ikke at drive dem ud af Landet, men derimod at gøre dem til Trælle ligesom Krigsfangerne. Han beholdt derfor de fornemste iblandt dem som Gidsler, og satte derefter Opsynsmænd over dem og lod dem anvise Arbejde paa de Byer, Templer, Paladser og Kanaler, som Fønicierne enten havde ødelagt eller ladet forfalde. Dette var Begyndelsen til det evindelige Trældomsarbejde, som disse Syrere eller Hebræere derefter blev underkastet i det Land, hvor en af deres Slægt havde beklædt den næsthøjeste Plads. De har siden den Tid været beskæftigede med at bygge Byer og Fæstningsværker, med at dyrke Kronens Marker, med at hugge Sten i Stenbruddene og lignende haardt Arbejde, men da Murstenfabrikationen udfordrer mindst Omtanke, og det har været klog Politik ikke at udvikle deres aandelige Evner, for at de ikke skulde pønse paa Oprør, saa er de mest almindeligt blevet anvendt til dette det laveste Arbejde af alle.”

„Hvor længe har de befundet sig i den nuværende Tilstand?” spurgte jeg.

„Omtrent et Hundrede og fem eller seks Aar er nu forløbet siden Fyrst Josefs Død. Men de er dog kun gradvis nedsunkne til deres nuværende Stilling. Først i de seneste Aar af Amunophis' Regering blev deres Arbejde strængt. Til Trods herfor tiltog imidlertid deres Antal i en saadan Grad, at Kongen begyndte at nære Frygt for Følgerne.”

„Var der nogen iblandt dem, der søgte at fri Folket fra Trældommen?” spurgte jeg.

„Næsten uafladelig lige op til denne Dag. De er en stolt, hovmodig, bestemt og haardnakket Race. De bøjer sig nok under Aaget, men med et indgroet Had til deres Undertrykkere, ikke med den villige Underkastelse, som de nubiske eller libyske Fanger viser. Kongen havde Grund til Frygt, da han fandt, at Folketællingen viste en Million Hebræere, medens hans egne Undersaatter i begge Lande kun talte seks Millioner, og af disse var der ikke saa mange Thebæere — hans oprindelige Undersaatte. — som Hebræere. Herover blev han urolig, thi han stod i Begreb med at begynde Krig mod Kongerne i Syro-Arabien og antog, at Hebræerne, der hørte til samme Folkestamme, mulig kunde falde paa at slutte sig til hans Fjender. Han forøgede derfor deres Arbejde og gav dem flere Opsynsmænd, dog, jo mere han undertrykkede dem, desto talrigere blev de. Tænk ikke, o Fyrst, at jeg, naar jeg fortæller disse Kendsgerninger, billiger mine Forfædres Handlemaade. Det var ganske vist en stor Uret overhovedet at gøre dem til Slaver, og fra denne Uret skriver sig alle de senere Undertrykkelser som naturlige Følger af det første Skridt. Det var øjensynligt en Fejl at bevæge dem Friheden, men da dette var sket, blev det en nødvendig Politik at forebygge deres Formærelse. Han vilde ikke sende dem med Armeen til Arabien af de før omtalte Grunde. For at hindre deres Formærelse befalede han derfor, at alle hebraiske Drengbørn, saa snart de fødtes, skulde dræbes af de ægyptiske Jordemødre.”

„Et forfærdeligt Middel,” udraabte jeg — Dog kære Moder, jeg kommer nu til at afbryde dette Brev og opsætte at meddele dig Resten af min Samtale med Remeses om dette interessante Folkefærd i næste Brev.

Din hengivne Søn

Sesostris.

Ottende Brev.

Amenses Palads.

Kære, dyrebare Moder!

For at opfylde Løftet i Slutningen af mit forrige Brev, skal jeg straks genoptage Traaden af Remeses Beretning om Hebræerne. Jeg standsede, som du vist vil erindre, ved, at Remeses omtalte det forfærdelige Massemord, som Amunophis havde befalede skulde udøves mod Hebræernes nyfødte Sønner.

„Det var et skrækkeligt Middel,” fortsatte Remeses, „og det er umuligt at forsvare det. Men Amunophis, der nu en Gang havde grebet Tyræen ved Hornene, var nødsaget til enten at lade den dræbe sig eller selv dræbe den. Følgerne af Befalningen blev, at mange gik til Grunde. Nilen, siges der, bar uophørligt paa sin Overflade Lig af nyfødte Børn.”

„Hvor rædselsfuldt,” raabte jeg.

„Det forekom ogsaa Kongen saaledes. Men han indsaa, at en af Parterne maatte gaa til Grunde. Disse uskyldige Børn maatte dø for at sikre Kædet i Fremtiden. Der paafølgte forfærdelige Scener. Mangan en hebraisk Moder kæmpede for at frelse sit Barn og døde med det tryk til sit Hjerte. Mangan en fortvivlet Fader gjorde Modstand mod Soldaterne, der vilde gennemsnøge Hytten for at finde det skjulte Barn, og faldt paa Tærskelen bukkende under for Overmagten. Jeg var Barn dengang og taler ikke efter egne Erindringer, men jeg har hørt dem beskrive saa ofte og endnu lever der mange, som dengang var Vidne til Tragedier saa sørgelige, som næppe noget Land har set dem. Havde jeg været Amunophis, er jeg sikker paa, at jeg skulde have fundet en anden Udvej til at betrygge min Magt. Den nævnte blodige Forholdsregel var i øvrigt ogsaa uden Resultat. De ægyptiske Jordemødre havde ømmere Hjerter end Kongen og frelste mange Børn, bevægede ved Mødrenes Taarer og Bønner. Tusinder af fødende Kvinder undervang med Fortvivlelsens Kraft enhver Smerte og fødte deres Smaa i Stilhed, hvorefter Fædrene eller Vennerne stod rede til at flygte med Barnet til et sikkert Skjul. Et overordentligt stort Antal blev frelst paa disse Maader, hvad de Masser, der nu slæber Sten til Raamses og andre Byggeforetagender, kan vidne om. Befalningen stod ved Magt i to Aar; da døde Amunophis. Efter at de halvfjersindstyve Dages Sorg var endt, besteg hans Datter, som var Enke efter en Nevø af Amunophis, Ægyptens Trone. Med Scepteret medtog hun tillige Nøglen til den Jernlænke, der bandt Hebræerne. Ung, uvant med Regeringen og uden dygtige Raadgivere, vidste min Moder ikke, hvorledes hun skulde løse det Problem, som disse til Trældom bragte Syrere frembød. Som Kvinde følte hun særligt Vanskeligheden ved at forandre Politik i denne Sag. Men bevæget af Hensyn til almindelig Menneskelighed var hendes første Handling at tilbagekalde den Befaling, som Amunophis havde udstedt til Børnenes Drah. Og denne ene Ting fremkaldte i det undertrykte Folks Hjerter en Dyb Følelse af Taknemmelighed mod hende. Derimod forsikrede de fornemste i Riget hende, at denne Handling vilde have hendes Trones Fald til Følge. Men De ser, kære Sesostris, at den endnu staaer. I fire og tredive Aar har hun nu hersket over Ægypten, og Landet har aldrig før været mere blomstrende og kraftigt. Dets Arméer i Østen, i Syden og i Libyen er større i Tal end nogen anden Nations.”

„Og dog er det omtalte Problem endnu uløst, ja mere forviklet end nogen Sinde,” sagde jeg til Fyrsten. „Hebræerne er endnu steds i Landet, vokser endnu steds i Antal og er mere at frygte nu end i Deres Bedstefaders Tid.”

(Fortsættes.)

Til Bethania Børnehjem, Waupaca.

St. Paul, Minn., Kristina Nelsen 5 Sø
Undertøj, 1 Stykke Tøj, 2 Dukker. Duluth,
Minn., Mrs. C. Nilsen 2 Huer, 12 Lomme-
klæder, 2 Sæt Tøj, nogle Baand og Legetøj.
Neenah, Wis., fra Venner i Pastor Larsens
Menigh., en Julegave til hver af Børnene.
Menasha, Wis., Mrs. J. Jørgensen, 1 Par
Strømper. Waupaca, Wis., Sofus Danielsen,
7 Pund Kandy, 7 Pund Nødder, 7 Pund
Peanut og Æbler. The Fair Store, 3 Dnsis
Apelsiner, 5 Pund Candy, 5 Pund Nødder,
3 Dnsis Popkorn Balls og Æbler. Luck, Wis.,
Christina Lund, 16 Par Vanter og nogle
Baand. Maple Valley, Wis., Kvindeforening
16 Høns. Blair, Nebr., Agnes Larsen 10 Bø-
ger, Blair Tabitha Society 6 Dukker. Wan-
paca, Wis., Det danske Hjem Lads Society
\$5, Kvindernes Tirsdags Bank \$7.65. Chicago,
Ill., M. Larsen, 2 Nekties, 4 Lommeørklæder,
1 Haarbaand og 3 Stk. Tøj, og Legetøj. Fra
de unge Piger i Ebenezer Menigh. 16 Par
Strømper. Oshkosh, Wis., Danish Brothers
Association \$10. Selma, Calif., Rev. M. Th.
Jensen \$5. Waupaca, Wis., H. Ebbe \$25.
Chicago, Ill., Marcus, Esther og Waldemar
Junker \$2. Brush, Colo., St. Ansgar Ladies
Aid 14 Bluser, 12 Pudebetræk. Emanuel
Menighed, Easton, Calif., 3 Kasser Frugt.
Waupaca, Wis., Det danske Hjem \$10. Ba-
ger Dorfler, Kager og Brød. Kenosha, Wis.,
The Danish Brotherhood of America \$167.25.

Hjertelig Tak for Gaverne.

Anton Petersen.